

Judecătoria Ștefan Vodă
Judecător: M. Țurcan
Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Minciuna, V. Sîrbu și V. Mihaila

DECIZIE

28 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii:

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Ion Druță
Luiza Gafton
Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de Grecu Anatolie,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Grecu Anatolie împotriva lui Negrescu Serghei cu privire la încasarea datoriei, a dobînzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Grecu Anatolie, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Ștefan Vodă din 28 septembrie 2016,

A C O N S T A T A T:

La 16 mai 2016, Grecu Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Negrescu Serghei cu privire la încasarea datoriei, a dobînzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a indicat că în luna ianuarie 2013 a convenit cu Negrescu Serghei să procure unitatea de transport de model Opel Astra, număr de înmatriculare XXXXX.

Totodată, s-a mai precizat că Grecu Anatolie și Negrescu Serghei au convenit asupra prețului automobilului de model Opel Astra, iar reclamantul a transmis pârâtului suma de 1500 euro, contravaloare automobilului dat, fapt confirmat prin recipisa din 24 ianuarie 2012.

Reclamantul a specificat că datorită faptului că unitatea de transport se afla în reparație, au fost în imposibilitate să perfecteze contractul de vânzare – cumpărare și ulterior să înmatriculeze automobilul de model Opel Astra, număr de înmatriculare XXXXX după sine, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Grecu Anatolie a mai invocat că Negrescu Serghei nu a prezentat actele care certifică dreptul de proprietate supra automobilului, deoarece dânsul nu era proprietarul autocamionului, proprietar fiind o altă persoană. Totodată, au fost constatate nereguli la numărul motorului automobilului.

Ulterior, prin recipisa din 13 martie 2013, Negrescu Serghei s-a obligat să restituie suma de bani primită anterior pentru automobil de model Opel Astra, număr de înmatriculare XXXXX, pînă la 20 martie 2013.

La 20 martie 2013, Negrescu Serghei a întocmit o altă recipisă prin care s-a obligat să restituie banii luați de la Grecu Anatolie în sumă de 1500 euro în termen de 3 luni.

Solicită Grecu Anatolie încasarea din contul lui Negrescu Serghei în beneficiul său a sumei de 1500 euro – cu titlu de datorie, suma de 18964 lei – cu titlu de dobîndă de întîrziere și suma de 1588 lei – cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Ștefan Vodă din 28 septembrie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de Grecu Anatolie împotriva lui Negrescu Serghei cu privire la încasarea datoriei, a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 40, 45-46).

La 19 octombrie 2016, Grecu Anatolie a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2017, a fost respins apelul declarat de Grecu Anatolie, fiind menținută hotărârea Judecătorei Ștefan Vodă din 28 septembrie 2016 (f.d. 105, 106-107).

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 5 ianuarie 2018 Grecu Anatolie a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care pretențiile să fie admise.

În motivarea recursului s-a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material și încălcate normele de drept procedural.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 5 octombrie 2017, prin care a fost expediată copia deciziei instanței de apel în adresa părților (f.d 108).

De menționat că în cererea de recurs recurentul a specificat că a recepționat copia deciziei recurate la 15 noiembrie 2017 (f.d. 110), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar certifica informația respectivă.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

La 5 februarie 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Grecu Anatolie întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele administrate la dosar certifică faptul că la 16 mai 2016, Grecu Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Negrescu Serghei, prin care a solicitat încasarea din contul ultimului, în beneficiul său a sumei de 1500 euro – cu titlu de datorie, suma de 18964 lei – cu titlu de dobîndă de întîrziere și suma de 1588 lei – cu titlu de taxă de stat.

Potrivit recipisei din 24 ianuarie 2012, semnată de Negrescu Serghei, ultimul a primit de la Grecu Anatolie 1500 euro, ceea ce constituie prețul automobilului de model „Opel Astra” XXXXX și nr. caroseriei XXXXX. Totodată, prin această recipisă Grecu Anatol s-a obligat să prezinte actele necesare înregistrării automobilului (f.d. 5).

Ulterior, prin recipisa din 13 martie 2012, în legătură cu depistarea unor nereguli la nr. motorului unității de transport de model „Opel Astra” XXXXX, nr. caroseriei XXXXX, Negrescu Serghei s-a obligat pînă la 20 martie 2013 să contribuie la înregistrarea automobilului respectiv, după Grecu Anatolie, în caz contrar, s-a obligat să restituie mijloacele financiare primite ca echivalent al unității de transport (f.d. 6).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din speța dată, prin prisma recipiselor enunțate supra și a probelor anexate în sensul susținerii pretenției cu privire la încasarea datoriei, consideră oportun de a reliefa prevederile art. 753 alin. (1) și (2) Cod civil, care statuează expres că prin contractul de vînzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit. Vînzătorul se obligă să remită, concomitent

cu predarea bunului, documentele referitoare la bun, prevăzute de lege, dacă în contractul de vânzare-cumpărare nu este prevăzut altfel.

Totodată, instanța de recurs v-a scoate în evidență și prevederile art. 764 din același cod, potrivit cărora vânzătorul este obligat să predea bunul fără vicii de natură juridică (liber de drepturile unui terț asupra lui), cu excepția cazului când cumpărătorul a consimțit să încheie contractul cunoscând drepturile terțului asupra bunului. Se consideră viciu de natură juridică și situația în care în registrul bunurilor imobile este înscris un drept inexistent.

Astfel, de menționat că din recipisele semnate de către Negrescu Serghei la 24 ianuarie 2012 și 13 martie 2012, se distinge cert faptul că ultimul nu este proprietarul automobilului de model „Opel Astra” XXXXX, nr. caroseriei XXXXX. Mai mult decât atât, potrivit adeverinței nr. 0024479 din 24 octombrie 2016, proprietarul unității de transport nominalizate este Clancea Ion (f.d. 59).

În circumstanțele respective, Colegiul punctează că prin viciu de natură juridică se înțelege dreptul sau pretenția unui terț asupra bunului. Art.764 Cod civil, se referă la dreptul de proprietate a unui terț sau la dreptul de folosire a bunului, avându-se în vedere atât drepturile existente, cât și eventualele pretenții ulterioare, care se află în stadiu de precăutare.

Este important de menționat că articolul enunțat reglementează numai raporturile dintre vânzător și cumpărător, dar nu și între cumpărător și terța persoană.

Obligației vânzătorului de predare a bunului fără vicii de natură juridică îi corespunde dreptul cumpărătorului de a prelua marfa fără asemenea vicii. Cumpărătorul este în drept să ceară vânzătorului îndeplinirea acestei obligații.

O importanță deosebită o are momentul în care marfa trebuie să fie liberă de orice drept sau pretenție a unui terț. Din conținutul articolului 764 Cod civil rezultă că este vorba de momentul predării bunului, iar nu de momentul încheierii contractului.

Dacă în momentul încheierii contractului marfa era liberă de drepturile sau pretențiile unui terț, nu s-a pus problema viciilor de natură juridică. Dacă ulterior încheierii contractului apar asemenea drepturi sau pretenții se consideră că vânzătorul nu și-a onorat obligațiile prevăzute de art. 764.

Dacă vânzătorul nu-și onorează obligația stipulată în respectiv și predă bunul cu vicii de natură juridică, atunci cumpărătorul este în drept în baza art. 735 Cod civil să solicite rezoluțiunea contractului.

Potrivit art. 735 alin. (1) și (2) lit. a) Cod civil – o parte poate rezolvi contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți. Pentru determinarea neexecutării esențiale, în special se iau în considerare următoarele circumstanțe ce țin de neexecutarea care privează substanțial creditorul de ceea ce acesta se aștepta de la executarea contractului.

Sub acest aspect, Colegiul menționează că instanțele ierarhic inferioare nu au cercetat sub toate aspectele raporturile juridice apărute între părțile litigante în urma semnării recipiselor din 24 ianuarie 2012 și 13 martie 2012.

Totodată, instanțele inferioare nu au stabilit dacă actul juridic inițial (recipisa din 24 ianuarie 2012) a fost încheiat cu vicii de natură juridică sau nu. Prin urmare, în situația în care ar fi fost încheiat contractul respectiv, cu vicii de natură juridică și cumărătorul nu a utilizat dreptul de a cere rezoluțiunea contractului în baza art. 735 Cod civil, care sunt efectele nesolicitării rezoluțiunii actului juridic, or, actele pricinii certifică faptul că Grecu Anatolie nu a solicitat rezoluțiunea contractului din 24 ianuarie 2012, ca urmare a depistării că Negrescu Serghei nu este proprietarul automobilului de model „Opel Astra” n/î XXXXX, nr. caroseriei XXXXX. Mai mult decât atât, au fost descoperite nereguli la motorul acestei unității de transport.

În continuare, instanța de recurs menționează că prin recipisa din 20 martie 2013, semnată de către Negrescu Serghei, ultimul s-a obligat să vîndă automobilul și să restituie suma de 1500 euro lui Grecu Anatolie în termen de 3 luni (f.d. 7).

Astfel, Colegiul precizează că prin cererea de chemare în judecată Grecu Anatolie a solicitat încasarea din contul lui Negrescu Serghei în beneficiul său a sumei de 1500 euro – cu titlu de datorie.

Totodată, de menționat că reclamantul-recurent și-a întemeiat pretențiile în baza reglementărilor Codului civil, ce țin de contractul de împrumut.

Prin urmare este esențial de a reliefa prevederile art. 867 Cod civil, care statuează expres că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Potrivit art. 871 alin. (1) Cod civil – împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobînzii, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului.

De menționat că principala obligație a împrumutatului este de a restitui împrumutul în termenul și modul prevăzut de contract.

Împrumutatul este obligat să restituie bunurile împrumutate chiar dacă această obligație nu ar fi prevăzută în înscrisul constatator al contractului, deoarece ea trebuie să fie înțeleasă ca o consecință firească, odată ce se dovedește că predarea s-a făcut cu titlu de împrumut.

În acest context, instanța de recurs specifică faptul că prin recipisa din 20 martie 2013, semnată de către Negrescu Serghei, ultimul s-a obligat să restituie suma de 1500 euro lui Grecu Anatolie, în termen de 3 luni, ca urmare a realizării automobilului de model „Opel Astra” XXXXX, nr. caroseriei XXXXX.

Astfel, Colegiul remarcă faptul că instanțele inferioare la rejudecare urmează să stabilească dacă raporturilor din speță le sunt aplicabile normele Codului civil ce reglementează contractul de împrumut, în situația în care obligația de restituire a sumei de 1500 euro este condiționată de realizarea automobilului.

Totodată, instanțele urmează să țină cont de faptul că obligațiile dintre părțile aflate în litigiu asumate prin recipisa din 20 martie 2013, au la bază actele juridice din

24 ianuarie 2012 și 13 martie 2012. Astfel, stabilirea corectă a raporturilor juridice din speță, prin prisma pretențiilor înaintate în cererea de chemare în judecată este esențială pentru soluționarea corectă a litigiului.

În continuare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că reclamantul-recurent a solicitat încasarea în beneficiul său din contul lui Negrescu Serghei a sumei de 1500 euro, care potrivit recipiselor anexate la dosar este contravaloarea automobilului de model „Opel Astra” n/î XXXXX, nr. caroseriei XXXXX.

De menționat că potrivit adeverinței nr. 0024479 din 24 octombrie 2016, proprietarul unității de transport nominalizate este Clancea Ion (f.d. 59)

Instanța de recurs, consideră oportun de a scoate în evidență prevederile art. 67 alin. (1) - (3) CPC, care statuează expres că persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărîrea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenției, menționînd cărei părți se va alătura. Copia de pe cerere se înmînează ambelor părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Prin urmare, la rejudecare instanța de apel, pentru a exclude încălcarea drepturilor unor persoane neantrenate în proces, urmează să stabilească necesitatea intervenirii în proces a lui Clancea Ion, în situația în care ultimul este proprietarul automobilului de model „Opel Astra” n/î XXXXX, nr. caroseriei XXXXX. Or, aspectul respectiv rezultă din principiul dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.6 CEDO, potrivit căruia persoana trebuie să aibă posibilitate reală de a-și apăra drepturile și interesele legitime.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanțele ierarhic inferioare, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Grecu Anatolie, a casa decizia instanței de apel din 13 septembrie 2017, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Grecu Anatolie.

Se casează hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Grecu Anatolie împotriva lui Negrescu Serghei cu privire la încasarea datoriei, a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător
judecători

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Ion Druță

Luiza Gafton

Iuliana Oprea